

מגד

יורחחים

179

תמוז תשע"ד

עלון חודשי להנחלת משנתו ומורשתו של מרן הראי"ה קוק זצ"ל

על משנת הראי"ה

יסוד הגלות והשפלות הנמשך בעולם בא רק ממה שאין מודיעים את ארץ ישראל, את ערכה וחכמתה, ואין מתקנים את חטא המרגלים שהוציאו דיבה על הארץ, בתשובת המשקל: להגיד ולבשר בעולם כולו הודה והדרה, קדושתה וכבודה. (אגרות הראי"ה א' צו).

בחייו של היהודי בעולם הזה ובעולם הבא, והמרחב הכללי לא בא לידי ביטוי בגלוי, ואילו בתורת ארץ ישראל הפרט תמיד קשור לכלל, הכלל נמצא במרכז והפרטים בתוכו, כשהכלל מתעלה עולים הפרטים עמו. ולכן דווקא בדורנו קיים הכרח ללמד את תורת ארץ ישראל, כיוון שענייני הכלל והחברה הם נושאים הנמצאים במרכז השיח הציבורי לא פחות מהנושאים הקשורים לפרטים: "בכל דור היינו צריכים לחבב הרבה את תורת ארץ ישראל. ויותר מכל דור אנו צריכים לזה בדורנו דור המלא סערות ותהפוכות... לו אנו צריכים לתת סם חיים דווקא מתורת ארץ ישראל אנו צריכים להראות לו את גדולת האמת ואת הבהירות הנמצאים באוצרנו האלקי, בהגותיה ורעיונותיה של תורת אמת, את היופי והנשגב במצוותיה המעשיות ובתיאור החיים כולם, שעל פיה ובקרבה, כמה היא תורת אמת ותורת חיים!

אשר לטעום וקל וחומר להטעים כל אלה במובן המלא אפשר רק על ידי אור תורת ארץ ישראל. דורנו מוכשר, וצריך הוא להיות מושפע דווקא מרעיונות שיש בהם חיים רעננים וגודל. דברים מקומטים ומקוטנים חדלו לקחת את לבבו, הנטייה החברתית נתגברה בקרבו מאד. את הכול הננו מוכרחים להושיט לו במובן כללי" (מאמרי הראי"ה א' עמ' עח).

במישור התוכני הרב מגדיר מהם התכנים המאפיינים במיוחד את תורת ארץ ישראל: "ראשית עבודתה של תורת ארץ ישראל צריכה להיות מכוונת בייחוד להסיר את הבורות של החלק המדעי והפנימי שבתורה. זה הוא החלק הנשגב של כל עניני הלב, התלוי ברגשות, בדעות ובאמונות, שהוא כללות תוכן האגדה, המוסר והמחקר, הקבלה והחסידות, ההיסטוריה, הפילוסופיה והפיזס, עם כל צדדיהם הרבים והשונים. כל אלה הנם ענפים מתורת הנבואה ורוח הקדש המיוחדת לארץ ישראל" (שם).

האתגר שהציב הרב בפנינו עדיין לא התממש במילואו, ב"ה יש לנו את הכלים לממשו, מיליוני יהודים חיים בארץ ישראל, בתי מדרש רבים נמצאים בכל עיר, ותורת ארץ ישראל ממתנה להתגלות בכל מלוא תפארתה והדרה.

המרגלים שתררו את הארץ חשבו שניתן ללמוד תורה במדבר עם משה רבנו, ואין הכרח להיכנס לארץ, בדורנו הגיעה השעה לשלול אידיאולוגיה זו, ולגלות לעצמנו את מעלתה של תורת ארץ ישראל, ובכך נתקן תיקון היסטורי את חטא המרגלים ונצעד לגאולה השלמה.

הרב בניהו ברונר

ראש בית מדרש במכללה האקדמית צפת

המרגלים שנשלחו על ידי משה לתור את הארץ יצאו בסוף חודש סיוון, והלכו כל חודש תמוז ושבו למחנה ישראל בתשעה באב. חודש תמוז מיועד לעיסוק באסון הנורא שהמיטו המרגלים על עצמם ועל עם ישראל כולו, בדורם ובכל הדורות הבאים. הגלות שנגזרה על עם ישראל, חורבן בית ראשון ושני היו בעטיים של המרגלים, והעם שקיבל את דבריהם. התיקון לחטא המרגלים הוא "להגיד ולבשר בעולם כולו הודה והדרה, קדושתה וכבודה" של ארץ ישראל.

הקשר בין עם ישראל לארץ ישראל אינו קשר חיצוני, שמטרתו לאגד את האומה ולקיים אותה במישור החומרי או הרוחני, הקשר הוא קשר מהותי, העם אינו מסוגל להוציא מהכוח לפועל את כוחותיו וכישרונותיו ללא החיבור לארץ: "אַרְץ-יִשְׂרָאֵל אֵינָה דָבָר חִיצוֹנִי, קִנְיָן חִיצוֹנִי לְאֶמָּה, רַק בְּתוֹר אֲמֻצְעֵי לְמִטְרָה שֶׁל הַהִתְאָגְדוֹת הַכְּלָלִית וְהַחֲזֻקָת קִיּוּמָה הַחֲמֻרִי או אֶפְלוּ הַרוּחָנִי. אֲרֶץ-יִשְׂרָאֵל הִיא חֲטִיבָה עֲצֻמֹתִית קְשׁוּרָה בְּקֶשֶׁר-חַיִּים עִם הָאֶמָּה, חֲבוּקָה בְּסִגְלוֹת פְּנִימִיּוֹת עִם מְצִיאוֹתָהּ" (אורות עמ' ט).

קשר עמוק ומהותי זה מתגלה במיוחד בלימוד התורה בארץ ישראל השונה לחלוטין מלימוד התורה בחו"ל: "הבדל עצום ונשגב בין תורת ארץ ישראל לתורת חוץ לארץ. בארץ ישראל שפע רוח הקדש מתפרץ לחול על כל תלמיד חכם שמבקש ללמוד תורה לשמה, וקל וחומר על קיבוץ של תלמידי חכמים, והרוח הכללי, השופע בנועם והולך ומתפשט, הוא הרודד את הפרטים, הוא המרחיב את ההלכות, הכל מלמעלה למטה. מה שאין כן בחוץ לארץ. רוח כללי קדוש אי אפשר לשאוף באוויר טמא ועל אדמה טמאה. אלא כל פרט ופרט מן התורה מעלה איזה ניצוץ, איזו הארה, להתקרב אל רוח אלקים חיים, השוכן על עמו פה בארץ חיים" (אגרות הראי"ה שם). רוח הקודש מלווה כל תלמיד חכם הלומד תורה בארץ, ובוודאי על קבוצה, רוח הקודש מתגלה על כל פרט ופרט בלימוד התורה, רוח זו אינה יכולה להתגלות בחוץ לארץ כיוון ששם האוויר והאדמה טמאים, רק ניצוצות והארות קטנות יכולים להתגלות מתוך אותה רוח גדולה השוכנת בארץ ישראל.

המגמה של תורת ארץ ישראל שונה ממגמתה של תורת חוץ לארץ: "תוֹרַת חוּץ לְאֶרֶץ עוֹסֶקֶת בְּתַקוּן הַנְּפֶשׁ הַפְּרָטִית, בְּדִאֲגָתָהּ לְחֲמִירִיּוּתָהּ וְרוּחָנִיּוּתָהּ, לְזִכּוּכָהּ וְהִתְעַלּוּתָהּ בְּחַיֵּי שְׂעָה וְחַיֵּי עוֹלָם, אֲבָל רַק בְּתוֹר נְפֶשׁ פְּרָטִית. לֹא כֵן תוֹרַת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. הִיא דוֹאֲגָת תְּמִיד בְּעַד הַכֹּל, בְּעַד כְּלָלוֹת נְשִׁמַּת הָאֶמָּה כְּלָה. הַפְּרָטִים הֵנָּם מְתַכְנְסִים בְּקִרְבָּהּ בְּכָלְלָהּ, הֵם מְתַעַלְמִים בְּעֵלְוֶיהָ, מְתַעֲטְרִים בְּעֶטְרָתָהּ" (אורות התורה יג ג). בתורת חוץ לארץ הדגש הוא על הפרטים, עיסוק

"גילוי האוצרות שבצרות"

הארץ ומפרט "את הקיני ואת הקנזי" וגו'. אומר שם רש"י "עשר אומות יש כאן, ולא ניתן להם אלא שבעה והשלושה... עתידים להיות ירושה לעתיד" (בראשית ט"ו, י"ט).

דברים אלו יכולים לתת לנו הבנה בשאלתנו. חלוקת השבועות של שלושה שבועות ולאחריהם שבעה שבועות, מרמזת ששלושת השבועות של פורענות שמתחילים ב"ז בתמוז יש בהם מדרגה עליונה מאוד, אלא שהיא נסתרת וכל עוד אנו בדרך לגאולתנו, עבודתנו היא רק בבחינה של שבע המדרגות הנמוכות וע"ז תקנו לנו לקרוא הפטרות של נחמה כדי לחזק את רוחנו וכוחנו בהתמודדות המוטלת עלינו, אבל ישנה עוד בחינה של שלוש מדרגות עליונות שהיא בבחינת ירושה לעתיד לבא ועל כן שלושת השבועות באמת ימי ששון ושמחה הם, אך הדבר יתגלה רק לעתיד לבא. כשנשלים אנו את עבודתנו בכבוש בחינת שבעה עממים, רק אז יתן לנו הקב"ה ירושה גם את שלש הבחינות של שלש אומות שמבוטאות בשלשת השבועות.

לפי זה אפשר להבין דבר תמוה, תשעה באב הוא יום שאין אומרים בו תחנון ולא סליחות והסיבה היא משום דמקרי מועד, (שו"ע תקנ"ט, ד') כמו שכתוב באיכה "קרא עלי מועד" ולכאורה, איך זה מהווה מקור? הלא יש המשך לפסוק וכתוב בו "קרא עלי מועד לשבור בחור" (איכ"א, ט"ו), איך יכול להיות פסוק כזה כראיה לכך שתשעה באב הוא מועד ולא אומרים בו תחנון? אלא צריך לומר שתשעה באב באמת בפנימיותו הוא יום טוב, הוא מועד, אלא שאנחנו עדיין נפגשים בגלוי רק במאבק ובכח השלילי שלעומת הכח הפנימי הטהור ולכן הוא יום אבל אך לעתיד לבא יתגלה המימד הפנימי של יום זה והוא יהפך ויתגלה כיום טוב. דברים אלו כתב בספר "אוהב ישראל" לרה"ק מאפטא בפרשת פנחס (העירני עליו הרב

בחודש זה אנו נפגשים עם תחילת שלושה שבועות, שמוגדרים כשבועות של פורענות המתחילים מ"ז בתמוז ומסתיימים בתשעה באב, מיום שהובקעה העיר ועד חרבן ושריפת בית מקדשנו.

הגמ' במסכת ראש השנה י"ח: אומרת על הפס' "צום הרביעי וצום החמישי...יהיה לבית יהודה לששון ולשמחה" וכו', שימים אלו בזמן שאין שלום- הם ימי צום, אך בזמן שיש שלום וודאי לעתיד לבא הם ימי מועד. ונשאלת השאלה מדוע ימים אלו יהפכו לימי מועד, הלא אלו ימים שאירעו בהם צרות לישראל וממילא בשעה שיוצאים מן הצרה חוזרים למצב הרגיל כלומר, לימי שגרה וא"כ איך קבלו או יקבלו ימים אלו כח של ימי מועד?

אם נתבונן נראה שחז"ל חילקו את התקופה שמתחילה ב"ז תמוז לשני חלקים. הראשון: שלשה שבועות הראשונים שלפי הפטרותיהם קרויים שלוש דפורענותא והשני - שבעה שבועות שבהם קוראים הפטרות של נחמה וקרויות שבע דנחמתא.

חלוקה זו של שלוש ושבע מכוונת כנגד חלוקה פנימית שנמצאת בעשר הספירות שעניינה שלוש בחינות עליונות שורשיות, ושבע בחינות של גילוי ד' בעולם. ואם נרצה למצוא את החלוקה הזו בעבודת האדם, אז נאמר שיש שבע בחינות בעשיית האדם ובכוחות נפשו ושלושה שהן במימד החשיבה וההתבוננות. דבר זה נרמז גם בתורה בחלוקת עשר המכות שנתן ד' במצרים שמחולקות שבע מכות בפר' וארא ושלוש מכות בפר' בא. ואכן מובא בספרים, שככל שהתקדמו המכות כך נשבר כח יותר חזק ופנימי של מצרים, ולכן כשהגיעו לשלוש המכות האחרונות אמר הקב"ה למשה "בא אל פרעה" ולא "לך אל פרעה", כי משה היה צריך חיזוק ושכיכול ד' יבוא איתו, בהתמודדות עם שלוש הבחינות העליונות של טומאת מצרים.

גם בברית בין הבתרים אנו נפגשים עם חלוקה זו בקשר להבטחת הארץ. הקב"ה מבטיח לאברהם את

תלחש לי
סוד ההוויה

עֵינַי
חַיִּי
שׁוֹקְדֵי
הַתּוֹרָה

מְבַרֵּךְ

בָּרַק לְעֵינַי מִגְדַּלַת הַתּוֹרָה וְאֶשְׁרָה,
כִּפְּהַ עֵז וְתַפְאֵרַת, כִּפְּהַ אֹרֶחַ מִסְדְּרָה,
מוֹפְעַת עַל יְדֵי עֶסֶק שֶׁל תּוֹרָה.
כִּפְּהַ יְדִיעַת הַתּוֹרָה הַנִּקְלָטַת תַּחֲלָה,
עוֹמְדַת בְּכָל עַת צָרָה,
עַד הִיא מְבַטְחֶתוּ אֶשְׁר וְנַחַת,
מַעַת הַהִבְרָקָה אֲדַע לְהַעֲרִיד בְּהַכְרָה
אֶת הָעֵמֶק שְׁבַחִים
אֶשְׁר לְשׁוֹקְדֵי תּוֹרָה, אֶשְׁרֵי חֶלְסָם.
וְכִשְׁהַתּוֹרָה הִיא לְשִׁמָּה,
כִּפְּי גְדֹל הַמַּחְשָׁבָה וְעוֹזָה,
כִּפְּהַ אֶשְׁר מִתְסַפֵּל, כִּפְּהַ חַיִּים מִתְאַדְרִים,
אֶשְׁרֵי הוֹנֵי תּוֹרָה, אֶשְׁרֵי חַיִּים בְּזוּי כְּבוֹדָה.

קובץ ו קב

הַפְּרוֹגְרָמָה
שֶׁל
הַיְשִׁיבָה

הַפְּרוֹגְרָמָה

שֶׁל הַיְשִׁיבָה הִיא מִסְדֵּת
בְּתַכּוּנָה כּוֹז שְׁחַנְיָה יְצֵאוּ תַלְמִידֵי חֻכְמִים
גְּדוֹלִים בְּתוֹרָה,
בִּירָאָת שְׁמַיִם, בְּמַדּוֹת שׁוֹבוֹת,
מִצִּינִים בְּחֻכְמַת יִשְׂרָאֵל, בְּדַעַת הַי,
בְּרוּחַ לְאִפֵּי וְאַהֲבַת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וּבְנִינָה.
בְּכִשְׁרוֹן הַסֵּפֶה וְהַשְׁפָּעָה אִישִׁית,
בְּהַסְתַּגְּלוֹת לְאַרְחוֹת חַיִּים,
בְּנִמּוֹס וְרוּחַ כְּבִיר,
בְּאִפְּן שִׁיחָו רְאוּיִים לְהִיּוֹת מַחְנִכִּים וּמְדַרְיִים
צְבוּרִים, בְּיִשְׂרָאֵל,
בְּכָל מְקוֹמוֹת מוֹשְׁבוֹתֵיהֶם.
לְהַרִּים סָרֹן הַתּוֹרָה וְהִירָאָה הַשְׁהוֹרָה,
לְהַשִּׁיב לֵב בְּנִים עַל אֲבוֹתָם,
וְלֵב הַדּוֹר בְּכִלְלוֹ לְאַבְיָהֶם שְׁבַשְׁמַיִם.

אגרת א' רצג

שלמה קורץ שליט"א) וזה לשונו:
"ועל פי הנ"ל מבואר שאלו הכ"א יום הם
ימים טובים גדולים מאוד אך בעוונותינו
הרבים עדיין אין אנו ראויים להם וטוביהו
גניז בגווייהו. ואם ירצה ה' כשנזכה במהרה
בימינו לעשות תשובה ומעשים טובים לזכר
החומר ולהעביר זוהם הזהב אז יתגלה רב
טוב הצפון כי אז נהיה ראויים לכל הברכות
וישועות טובות מצד הדין. ואז יהיו הכ"א
ימים, ימים טובים גדולים ונוראים אשר
אין להעריך והם מקוריים שרשיים לכל
הכ"א ימים טובים שאנו עושים בזמן הזה.
ועל כולם יהיה ט' באב למועד יותר גדול.
ולזה אנו קורין פרשת פינחס אשר כל
המועדות כתובים בו בימים האלו כי מהם
נמשכים כל המועדות והמשכיל יבין כל זה:
ולכך תקנו חכמינו ז"ל בהפטרות שמן י"ז
תמוז עד יום הכיפורים ג' דפרענותא וז'
דנחמתא, כי אלו הג' שבתות יש לומר, הם
נגד ג' ראשונות ולא נתגלו עדיין כנ"ל והז'
הם נגד ז' ימי הבנין. כי המועדות שבזמן
הזה הם מעולם הזמן".

אולי אפשר לפרש את כוונת הרב זצ"ל
בפתגמו לחודש תמוז את היסוד הנ"ל.
בש"ע ס' תקנ"א ס"ח כתוב "צריך לזיז
מ"ז תמוז עד ט' באב שלא לילך יחידי מד'
שעות עד ט' שעות (משום שבהם קטב
מרירי שולט) ולא יכו התלמידים בימים
ההם" כלו' יש סכנה בלהכות את התלמידים
בימים אלו וע"כ לא יכו אפי' ברצועה דקה
(שם במשנה ברורה), אומר הרב זצ"ל
בפתגמו "בין המצרים נגאל עם, ע"י מורים
חמושים בגבורה רוחנית שאינם צריכים
למקל חובלים".

את עניין אי הכאת התלמידים בימים אלו
שכרגע סיבתו היא חשש הסכנה בימים
שיש בהם שליטה של קטב מרירי. לוקח
הרב ומגלה את המימד הפנימי שיש בימים
אלו, ומבאר את סיבת אי ההכאה מכח
מדרגת הימים כפי שהולכים ומתגלים
בתהליך גאולתם של ישראל. השיבה לארץ
ישראל מגלה את מדרגתם של תלמידי
חכמים שבארץ ישראל שאומרת הגמ' במס'
סנהדרין כ"ד. שקרוים נעם שמנעימים זה
לזה להבדיל מתלמידי חכמים שבבבל
שקרוים מקל חובלים. וזה מה שאומר הרב,
זה נכון שלא יכו את התלמידים בימי בין
המצרים, אבל עומק הדברים הוא שימים
אלו מסוגלים להצמיח כוחות של תורה
ארצי ישראלית שיודעת להאיר מכח גבורה
פנימית רוחנית מלאה עוצמה ואינה זקוקה
כבר לכפייה חיצונית של מקל חובלים.
יהי רצון שנזכה שיהפכו ימים אלו לששון
ולשמחה במהרה בימינו, אמן.

הרב יאיר גזבר
ר"מ בישיבת מרכז הרב

מתוך מראה כהן

הראי"ה נופש ברחובות

חלק א'

פזורי גולה השבים לאט לאט. לבי בקרבי ירחב למראה משכנות שאננים, כרמי חמד, הדר הגפן, התאנה והרימון", יחד עם זאת אינו מסתיר את כאבו על אלו מבין המתיישבים המתנכרים לתורת ד' וחוקותיו ומביע את דאגתו למצב הרוחני השורר בין בני הישוב המתחדש.

ואכן עז היה רצונו לשהות במחיצת איכרי המושבה, לחוש את דופק החיים בה - חיי התחייה הלאומית, להבין את בעיותיהם וטרדות היומיום המעסיקים אותם, להתקרב אל בני הנוער לשבור מחיצות ולעשות את כל אשר לאל ידו כדי להבינם ולסייע להם להתקרב לאורח חיי תורה ומצוות. "בכל צעיר הבא ושואל ומרצה מבוכותיו הנני רואה דמות אבן יקרה משהו וישפה העתידים להיות נקבעים בשערי ירושלים" כך כתב.

רבים ממתישבי רחובות והסביבה היו משחרים לפתחו, עולים אל 'הרואה הגדול' לדרוש ולשאל. בין הבאים היו רבנים, תלמידי חכמים, עסקנים, ראשי הישוב ומנהיגיו. קשרים הדוקים נוצרו בין הרב לבין ההוגים והסופרים בני דורו - וכך מספר יעקב אבן חן: הקשר בין הרב לבין א.ד. גורדון, התפתח מתקופת הקיץ בה שהה הרב ברחובות. א.ד. גורדון עבד כפועל בפרדסי רחובות, בין "מנחה" ל"מעריב" נוהג היה לסור לבית הכנסת לשמוע את דברי הרב. לימים בא והביא דברי מחשבה שרשם תוך התרשמות מדברי הרב. התקרבות דומה הייתה בין הרב והסופר משה סמילנסקי שגר ברחובות.

קשר מיוחד נרקם בין אהרון אייזנברג, איש רחובות, מייסד המושבה, גואל אדמתה ומנהיגה במשך שנים רבות. תלמיד חכם ובר אוריין - "העלוי מפינסק" כך כונה. איש רב פעלים ומעש. פעל לגאולת קרקעות בכל חלקי הארץ והיה חבר בגופים שונים. בינו לבין הרב שררו יחסי ידידות עמוקים ויחד הם פעלו בנושאים ציבוריים בעיקר בבנין הארץ וחיזוק חיי התורה בה. לפי עדות הרצי"ה, בנו של הרב, "כשהגיע הרב לרחובות, היה מנצל כל שעת כושר להמצא במחיצתו".

על מעריצי הרב ושוחרי פניו נמנה ר' יעקב שכביץ האיכר הלמדן מגדרה, תלמיד חכם שהניח אפשרויות של רבנות בחו"ל ועלה לארץ. איש האדמה, מראשוני חובבי ציון, הראשון שקנה אדמה בגדרה כדי לעסוק בישובה, בנטיעה ובזריעה. מידי פעם היה מגיע לבית הרב ביפו, אך לרחובות הקרובה היה מגיע כשהוא רכוב על חמורו. "כאן מתרחב הלב, כתב לידידו, כאן אפשר לטייל עם הרב ארוכות, לגלגל שיחות על נושאים מרובים ולהנות הנאה רוחנית מלאה". שכביץ העיד על עצמו כי היה מגיע עם חבילות של שאלות וחוזר עם חבילות של תשובות, זו דרכו מידי שנה בשנה.

שושנה רייך בית הרב

במושבה רחובות, העשירית מבין מושבות העלייה הראשונה, בחר מרן הרב כמקום מנוחה ונופש בימי הקיץ החמים.

רחובות נוסדה, ע"י ייזמים מחו"ל וייזמים מבין מתישבי הארץ, כמושבה עצמאית שאינה תלויה בתמיכתו של הברון רוטשילד. על רחובות נאמר: "כי הרחיב ה' לנו...". בה מצא הרב לא רק את סימני הגאולה, כאן חש בעוצמתה של אתחלתא דגאולה ובה בחר כאתר נופש המתאים להרחבת הדעת הרחבת הלב והנפש.

בהיותו ברחובות שלח אגרת לאחיו דובער וב"ב - מיום יט תמוז תרס"ט, וכך כתב: "באנו כדרכנו לעת בציר הענבים. מה אוכל לצעיר לך אחי יקירי, הדרת ארץ חמדה הנראית והולכת ומתגלה ביפעתה והדרה בכל מקום אשר הישוב החדש הולך ופורח הולך ומתקדם... מי יגלה גלי העפר מעל הלכות האטומות, ישני אדמת עפרות הגלות המנוולת, וינערו חוצנם ממנה, ומכל קסמיה, ביחד עם כל עלבונותיה ורציחותיה, ויבואו להלקט אחד

לאחד בארץ החיים תקוות דור דורים... במצב המושבה מצאנו ב"ה שינוי לטובה, לעומת השנה שעברה... והאוויר מה אוכל לתאר לך זכותו ונעמו חיי נשמות ממש, רוח ים העובר דרך השרון, של פרדסי תפוחי הזהב, והמון מטעי השקדים וכרמי החמד, ומתגלגל על גבי הרי יהודה העוטרם אותנו בכל מעוף העיניים...".

באגרת לאביו מיום ד' מנ"א תרס"ט, הוא משתף את אביו ברחשי ליבו ומראה עיניו מהמושבה - "ברכת הארץ הולכת ושבה אליה, הננו רואים בה בעינינו פליאות ניצני ישועתו... פה במושבה נוסף ב"ה דבר לטובה, הד הקול של קיבוץ גלויות לארץ הקודש... באו רבים מאחינו בני ישראל היושבים בתימן... והתימנים הינם ב"ה אנשים בריאים, אוהבים את העבודה. מתפללים בכל יום ג"פ בציבור בכוונה... ושמחים על גורלם שהביאם לארץ הקודש". יחס אהבה מיוחד נרקם בין מרן הרב והתימנים.

באגרת אחרת הוא מוסיף לחתימתו המוכרת "עבד לעם קדוש על אדמת הקודש בעיה"ק יפו והמושבות" את התוספת "הישוב כעת במושבה הנחמדה רחובות אשר ביהודה תותבב"א".

באגרתו לרב מאיר בר אילן, בן זקוניו של רבו הגדול הנצי"ב, מיום ד' מנ"א תר"ע - כותב הרב: "הנני יושב כעת במושבה הנחמדה רחובות ת"ו מוקסם כולי... בראותי בעיני את שכלול ארץ חמדתינו הנשמה ע"י אחינו

הדרת ארץ חמדה הנראית והולכת ומתגלה ביפעתה והדרה בכל מקום אשר הישוב החדש הולך ופורח הולך ומתקדם... מי יגלה גלי העפר מעל הלכות האטומות, ישני אדמת עפרות הגלות המנוולת, וינערו חוצנם ממנה, ומכל קסמיה, ביחד עם כל עלבונותיה ורציחותיה, ויבואו להלקט אחד לאחד בארץ החיים תקוות דור דורים...

מגד ירחים
 עלון חודשי בהוצאת "בית הרב"
 רח' הרב קוק 9 ת.ד. 6275, ירושלים 91062
 טל: 02-6232560, פקס: 02-6242908
 betharav@zahav.net.il www.moreshet.co.il/beit-harav
 ניתן לקרוא את העלון "מגד ירחים" גם באתר: www.yeshiva.org.il
 עריכה: שושנה רייך
 עיצוב גרפי: ש. יוסטמן